

RAN-1801130401010001

M.A. (Sem. - I) Examination November - 2025

Sanskrit (Paper - I) Sanskrit Classical Literature (Mahakavya) - Level - I

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book

Seat No.:

Student's Signature

પ્ર.1. ટૂંકમાં જવાબ લખો. (ગમે તે પાંચ)

10

1. નૈષધચરિતનો મુખ્યરસ જણાવી તેમાં નિરૂપિત નાયક નાયિકાનું નામ જણાવો?
2. ચક્રવર્તી રાજા નળની હથેળીમાં શાનું ચિન્હ હતું?
3. દેવાંગનાઓની આંખોના નિમેષા માટે કવિ શું કલ્પના કરે છે?
4. નૈષધચરિતની મૂળકથા કયા ગ્રંથો પર આધારિત છે?
5. દમયંતીનું નળ તરફ આકર્ષિત થવાનું કારણ જણાવો.
6. મંગલના પ્રકારો જણાવી નૈષધચરિતનો પ્રારંભ કવિએ કઈ રીતે કર્યો છે?
7. નૈષધચરિતમાં કેટલા સર્ગો છે? કોઈ પણ બે સર્ગના નામ આપો.

પ્ર.2. (અ) અનુવાદ કરો. (ગમે તે બે)

08

1. રસૈઃ કથા યસ્ય સુધાવધીરિણી નલસ્ય ભૂજાનિરભૂદ્ ગુણાદ્ભુતઃ।
સુવર્ણદણ્ડૈકસિતાતપત્તિતજ્વલત્પ્રતાપાવલિયીર્તિમણ્ડલઃ॥
2. અયં દરિદ્રો ભવિતેતિ વૈધર્સીં લિપિં લલાટેઽર્થિજનસ્ય જાગ્રતીમ્।
મૃષા ન ચક્રેઽલ્પિતકલ્પપાદપઃ પ્રણીય દારિદ્ર્યદરિદ્રતાં નૃષઃ॥
3. શ્રિયાસ્ય યોગ્યાહમિતિ સ્ત્રમીક્ષિતું કરે તમાલોક્ય સુસ્વયા ધૃતઃ।
વિહાય ભૈમીમર્પય્યા કયા ન દર્પનઃ શ્વાસમલીમસઃ કૃતઃ ?॥
4. સ્મરાત્પરાસોરનિમેષલોચનાદ્વિભેમિ તદ્વિન્નમુદાહરેમિ સા।
જનેન યૂનઃ સ્તુત્રતા તદાસ્પદે નિદર્શન નૈષધમભ્યષેચયત્॥

પ્ર.2. (બ) સસંદર્ભ સમજાવો. (ગમે તે એક)

5

1. ચતુર્દશત્વં કૃતવાન્કુતસ્સ્વયં ન વેદ્ધિ વિદ્યાસુ ચતુર્દશસ્વયમ્।
2. કુતઃ પરં ભવ્યમહો મહીયસી તદાનનસ્યોપમિતૌ દરિદ્રતા।

પ્ર.3. નૈષધીયચરિતમ્ ના પ્રથમ સર્ગ નું રસદર્શન કરો

13

અથવા

પ્ર.3. નૈષધચરિતનો પ્રેરણાસ્ત્રોત દર્શાવી કવિએ તેમાં કરેલા ફેરફારોની ચર્ચા કરો.

પ્ર.4. ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ બે)

14

1. વિલાસકાનનું વર્ણન
  2. કીડાસરોવરનું વર્ણન
  3. શ્રીદર્શની વિદ્વતા
  4. હંસવિલાપ પ્રસંગ
-